

SZÁNTÓ PIROSKA KIÁLLÍTÁSA A 2B GALÉRIÁBAN

TÁRSAS TÁRSTALANSÁG

Szerelmes csontvázak dekoratív, csurgatással készült képe, színpompás haláltáncmenet, virágkompozíciók és gobelintervek, két korai, a nagyközönség számára ismeretlen festmény Szentendréről – csak néhány mű a 2B Galériában május elejéig látható tárlatról.

A kiállítási darabok alapvetően a művész legjobb barátja, Pollai Magda két lánya, Mari és Vera **magángyűjteményéből** származnak, a teljesség igénye nélkül mutatva be a hatvan éven át alkotó képzőművész munkásságát. Szántó Piroskáról tudni lehet, hogy kezdettől progresszív, szabad szellemű művész volt (a természethez fűződő bensőséges kapcsolata is legendás), aki, egy ideig úgy tűnt, **a saját útját járva** megtalálta a számára leginkább megfelelő közeget. A főiskolán Szőnyi Istvánnál tanult, majd a Szocialista Képzőművészek Csoportjával, a szentendrei Haluska-tanyán a Vajda Lajost mesterüknek tekintő művészközösségben, **a háború után** pedig az Európai Iskola tagjaként alkotott, de – ahogy a kiállítás ismertetőjében is olvasható – az ötvenes évekre légüres térbe került.

1957-től időről időre megmutatkozhatott ugyan, férje, Vas István révén pedig az irodalmi közegben részben otthonra is lelt (visszaemlékezése, számos elbeszélése annak idején nagy visszhangot keltett), **meghatározó irányzatok**, művészek közelében indult pályája végül jórészt folytonos keresésben, bizonytalanságok közepette alakult. Később, ha gyűjteményes, csoportos kiállításokon egy-egy képe felbukkant is, a kétezres évektől művei kikoptak a kiállítóterekből. Változatos munkássága ellenére a nagyközönség számára **leginkább illusztrátorként** vált ismertté: Krúdy és Radnóti, a világirodalomból Villon, Boccaccio, Shakespeare és Kipling műveikhez készített rajzokat, 1956 eseményeit drámai riportrajzokban örökítette meg. A Szombathelyi Képtárra hagyományozott, Vas Istvánnal közös lakásuk, egykori alkotói bázisuk **már hosszú ideje** nem látogatható.

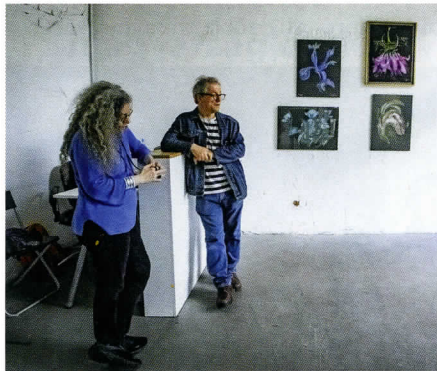
A mostani kiállítás létrehozóit – Szilágyi Zsófia Júlia kurátort és a 2B Galéria tulajdonosát, Böröcz Lászlót – éppen ezért azok az életmű szempontjából fontos körülmények is foglalkoztatták,

Fotók: Strépan Virág

a kétezres évektől művei kikoptak a kiállítóterekből

amelyek részben Szántó Piroska zsidóságából, részben **nő mivoltából** fakadtak. Hogyan és hol vészelte át a háborút, miként tudott nőként a negyvenes, ötvenes vagy akár a hatvanas években a minden szempontból férfiközpontú

közegben alkotni, hogyan élte túl azt az időszakot, amikor **művészi pályája** rajta kívül álló okok miatt megtorpant, és férjével együtt – ahogy sokan mások

– szellemi, alkotói száműzetésbe kényszerült. Emiatt is annyira különlegese a tárlaton látható, a harmincas-negyvenes évekből származó tusrajzai, rendkívül szórakoztató „képregénye”, amelyben végigkövethetjük a művész **akkori életének** eseményeit. Megörökít egy vidéki kirándulást, másutt, ahogy ő írja, „festékes bált az impozáns teremben”, önmagát, a fiatal, tette kész festőt és a körülötte élő alkotótársakat, a főiskolás éveket. A lapokon felbukkan Buda és Pest, a Nádor utca és a Szabadság híd, a Sztambul kávéház – ahol **élénken társalgó** vagy épp szomorkodó figurák ücsörögnek –, az akkori Vilmos császár út egyik kapualjában halat falatozó diáklányok. Jellemző szobabelsők és közös alkotói terek elevenednek meg, „Hol hit, ott szeretet, hol szeretet, ott béka” – hirdeti a vicces felirat egy helyütt. És bár a háború felé sodródva e rajzok is némileg komorabbá váltak, a humor és a Szántó Piroska-i alkotói öröm, ahogy más munkáiban, ezekben is tetten érhető.

Gáspár S. Anna